

Iedereen in beweging

Gemeente Leeuwarden

Iedereen in beweging

Inhoud

Waarom deze brochure?	6	Wanneer moet u geld terugbetalen?	18
Werk boven uitkering	7	Beslag op uw uitkering	18
Werk zoeken is een verplichting	7	Verblijf of vakantie in het buitenland	18
School boven werk (voor personen tot 27 jaar)	7	Wanneer stopt uw uitkering?	18
Startkwalificatie	7	Controle op uw uitkering	19
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)	8	Wijzigingsformulier	19
Werk vinden	8	Huisbezoek	20
Vizier op Werk	8	Maatregelen en boetes	21
Eigen baas worden?	8	Wanneer een maatregel?	21
Tegenprestatie	8	Wanneer een boete?	21
Taaleis bijstandsgerechtigden	9	Wat is fraude en wat gebeurt er dan?	22
Aanvragen van een uitkering	10	Bezwaar en beroep / persoonsgegevens / klachten	23
Wie kan een bijstandsuitkering krijgen?	10	Wat is het verschil tussen bezwaar en beroep?	23
Soorten uitkeringen	10	Wanneer kunt u bezwaar maken?	23
Aanvragen van een uitkering		Hoe maakt u bezwaar?	23
wanneer je jonger bent dan 27 jaar	11	Wat gebeurt er als u een bezwaarschrift heeft	
Bijzondere bijstand, kan ik het aanvragen?	11	ingediend?	23
Minimaregelingen	11	Wat is een voorlopige voorziening?	24
Andere regelingen (niet alleen voor minima)	11	Klacht? Vervelende ervaring met de gemeente?	24
Hoe kom ik aan kinderopvang?	11	Adviesraad voor het Sociaal Domein	25
Verstrekken van informatie	12	Wat doet de Adviesraad voor het Sociaal Domein	25
Onderzoek naar het recht op uitkering	12	Handige informatie	26
Beslissing op uw aanvraag	12	Openingstijden	26
De wet dwangsom	12	Bereikbaar	26
Rechten en plichten bij uitkering	12	Waar vind ik meer informatie?	26
Bepalen van de uitkering	14		
Hoe wordt de hoogte van een uitkering vastgesteld?	14		
Kostendelersnorm	14		
Niet iedereen telt mee als kostendeler	14		
IOAW/IOAZ	15		
Als u een uitkering heeft	16		
Hoe hoog is de bijstandsuitkering?	16		
Wanneer krijg ik de uitkering?	16		
Krijg ik een jaaropgaaf van mijn uitkering?	16		
Informatie verstrekken	16		
Inkomen naast uw uitkering	17		
Inkomstenvrijlating	17		
Premie deeltijdwerk	17		
Vermogen	17		

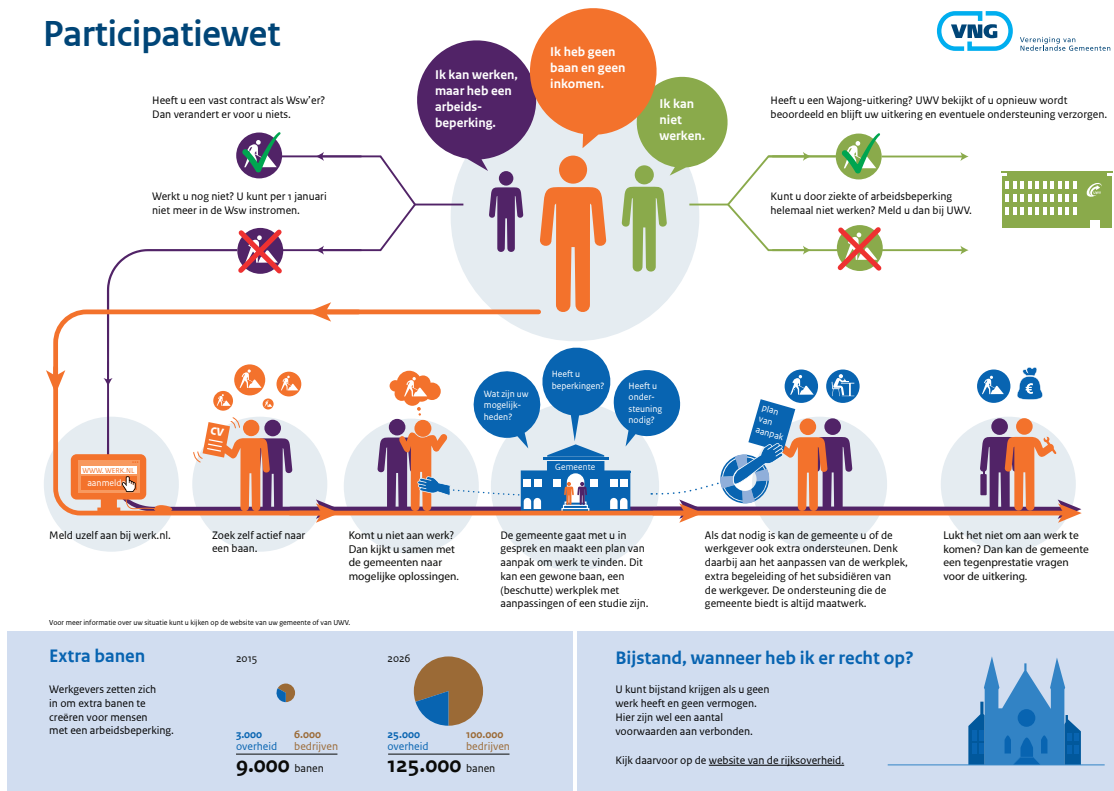
Waarom deze brochure?

De gemeente Leeuwarden vindt het belangrijk dat u duidelijke informatie krijgt over uw rechten en plichten bij het aanvragen en/of ontvangen van een uitkering. Daarom is dit boekje gemaakt. Hierin leest u de belangrijkste informatie over alles wat met uitkeringen te maken heeft.

Ook op onze website staat informatie over uitkeringen en regelingen. Komt u er niet uit? Dan kunt u bellen met 14 058 (ma t/m vr. 08.30-17.00 uur en do tot 19.30 uur).

Werk boven uitkering

Participatiewet

Werk zoeken is een verplichting

Voordat u een uitkering kunt krijgen zult u eerst moeten proberen betaald werk te vinden. Als u in staat bent om te werken, dan moet u er alles aan doen om werk te vinden, te aanvaarden en te behouden. De Participatiewet spreekt over algemeen geaccepteerde arbeid. Dit betekent dat u als werkzoekende alle aangeboden werk moet accepteren. Ook werk dat niet past bij uw opleiding en ervaring, zoals ongeschoold werk, tijdelijk werk, uitzendwerk of deeltijd werk, is passend. Ook een baan waarmee u een (veel) lager salaris verdient dan in uw vorige baan, of waarmee u een (veel) langere reistijd heeft (tot anderhalf uur), is passend. Kortom als u een uitkering ontvangt moet u er alles aan doen om betaald werk te vinden.

Een aanvraag voor een uitkering dient u pas in op het moment dat u of niet in staat bent om te werken, of er geen werk voor u is. Wanneer u parttime werk kunt vinden of niet volledig arbeidsgeschikt bent en hierdoor parttime werk heeft, dan kunt u een aanvraag doen voor een aanvullende uitkering.

School boven werk (voor personen tot 27 jaar)

In plaats van een uitkering aan te vragen ben je als jongere verplicht om naar school te gaan. Omdat je nog gebruik kunt maken van de studiefinanciering van DUO. De regering vindt dat jongeren niet thuis horen in de bijstand. Heb je geen werk, dan ben je veel beter af als je naar school gaat. Met een diploma vergroot je je kansen op werk. Als je je meldt voor bijstandsuitkering ontvang je niet direct de uitkering. Je hebt eerst te maken met de zoekperiode van vier weken. In de zoekperiode onderzoek je of je terug kan naar school. Kan dit niet? Ga dan op zoek naar werk. De zoekperiode gaat in op de dag dat jij je hebt aangemeld via [www.werk.nl](#) voor een bijstandsuitkering. Na de zoekperiode kun je je aanvraag afronden op [www.werk.nl](#). Doe je dit niet dan heb je je aanvraag niet afgerond en krijg je geen uitkering.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie heb je minimaal nodig om meer kans te maken op een betaalde baan. Je hebt een startkwalificatie (volgens het ministerie) als je een mbo-diploma (vanaf niveau 2) of een havo/vwo-diploma hebt gehaald.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC)

Wanneer je geen startkwalificatie hebt (MBO 2 of HAVO diploma) en je bent jonger dan 23 jaar dan kan een RMC trajectcoördinator je helpen uit te zoeken of je terug kan naar school. Hiervoor wordt je uitgenodigd voor een gesprek bij de gemeente en je kunt eventueel getest worden. Mocht uit deze gesprekken en eventuele testen blijken dat je niet terug kan naar school, dan heb je misschien wel een Participatiewet uitkering nodig. Er wordt dan samen met een jongerenconsulent van het Jongerenteam van gemeente Leeuwarden vervolgens gekeken naar werk, een traject of andere mogelijkheden.

Kijk voor meer informatie op de website www.rmcfrieslandnoord.nl. Heb je vragen dan kun je ook een mail sturen naar rmc@leeuwarden.nl.

MBO

ROC Friese Poort

Algemene informatielijn: 0900 8996996
Website: www.rocfriesepoort.nl

Friesland College

FC Advieslijn: 058 2842555
Website: www.frieslandcollege.nl

Aeres

Telefoonnummer: 058 253 4080 / 058 284 6500
Website: www.aeresmbo-leeuwarden.nl

HBO

NHL

Telefoonnummer: 058 2512345
Website: www.nhl.nl

Stenden

Telefoonnummer: 058 2441441
Website: www.stenden.com

Hogeschool Van Hall Larenstein

Telefoonnummer: 058 2846100
Website: www.vanhall-larenstein.nl

Voor mogelijkheden over studeren en de financiering hiervan kun je ook contact opnemen met DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) via www.duo.nl.

Werk vinden

Op www.werk.nl vindt u een aanbod aan openstaande vacatures. U logt in met uw DigiD. Bewaar uw DigiD goed, u heeft deze vaker nodig. Daarnaast kunt u vacaturesites raadplegen, u in laten schrijven bij uitzendbureaus en solliciteren via (sociale) netwerken zoals LinkedIn.

Vizier op Werk

Wil je weer aan het werk, maar heb je niet meer de geschikte werkervaring? Misschien is het traject 'Vizier op Werk' iets voor je. Je wordt voorbereid op een nieuwe baan. Het totale traject kan variëren van een aantal weken tot enkele maanden. Dit is maatwerk en per persoon verschillend. We kijken eerst wat bij jou past en in welke sector werk is. We coachen je op werknemersvaardigheden en daarna op vakvaardigheden. Ook krijg je diverse trainingen en workshops aangeboden om je te ondersteunen in de volgende stap. Wil je meedoen? Neem dan contact op met je contactpersoon van de gemeente Leeuwarden of met het sociale wijkteam. Heb je geen contactpersoon? Bel dan telefoonnummer 058 750 5632.

Eigen baas worden?

Als u (al lang) rondloopt met het idee om voor uzelf te beginnen, maar niet goed weet hoe u dat aan moet pakken, dan kan Bureau Zelfstandigen Fryslân (BZF) helpen om dit te realiseren. Met een bijstandsuitkering kunt u in aanmerking komen voor een traject richting zelfstandig ondernemerschap: de *préstart*. Deze regeling maakt het mogelijk om u - samen met een coach - voor te bereiden op het starten van een eigen bedrijf. U houdt tijdens dit traject uw bijstandsuitkering en krijgt vrijstelling van arbeidsverplichtingen. Wilt u weten of u in aanmerking komt voor dit traject? Bel 14 058. Meer informatie: www.bureauzelfstandigenfryslan.nl.

Tegenprestatie

Als u een uitkering van de gemeente Leeuwarden ontvangt, dan kan er een tegenprestatie van u gevraagd worden.

Wat is een tegenprestatie:

Een tegenprestatie houdt in dat u iets terug doet voor uw uitkering. De tegenprestatie mag niet lijken op een betaalde baan. Voorbeelden van een tegenprestatie zijn:

- Er op uit met mensen in zorginstellingen.
- Koffieschenken en gezelschap houden van bewoners in instellingen.
- Ondersteuning bij evenementen.
- Verbeteren leefbaarheid in de wijken door inventariseren en oplossen van kleine gebreken aan bestrating, straatmeubilair, speeltoestellen etc.
- Ondersteuning verenigingen en clubs.
- Kortdurende acties zoals sneeuw- of bladruimen.

In de volgende situaties hoeft u geen tegenprestatie te leveren:

- U werkt in deeltijd.
- U doet vrijwilligerswerk.
- U bent mantelzorger.
- U volgt een traject om uw kansen op werk te vergroten.

Wat zijn de kenmerken van een tegenprestatie?

Een tegenprestatie bestaat uit activiteiten met de volgende kenmerken:

- Het zijn activiteiten voor een paar uur per dag of per week.
- Het zijn activiteiten voor enkele weken of maanden, dus niet voor lange tijd.
- Het is geen werk waarvoor u eigenlijk betaald moet worden. Het mag dus geen 'gewone baan' zijn.
- Het hoeft geen activiteit te zijn waarmee u uw kansen op betaald werk vergroot, zoals bij een participatieplaats of vrijwilligerswerk vaak wel het geval is.
- De activiteit mag uw kansen op betaald werk niet in de weg zitten.
- En het moeten activiteiten zijn die u in staat bent om te doen.

Wat gebeurt er als u niet meewerkt?

Als de gemeente van u een tegenprestatie vraagt, maar u wilt hieraan niet meewerken, dan kan de gemeente u een maatregel opleggen. Dat betekent dat u één of een aantal maanden een lagere uitkering of helemaal geen uitkering krijgt. Hoeveel lager en hoe lang, dat bepaalt de gemeente aan de hand van regels die zijn vastgelegd.

Participatiepremie

Bent u nog niet klaar voor de arbeidsmarkt maar verricht u naar vermogen participatieactiviteiten, kunt u in aanmerking komen voor een Participatiepremie.

Aan het recht op premie zijn een aantal voorwaarden verbonden te weten:

- U ontvangt een uitkering o.g.v. de Participatiewet, IOAW, IOAZ of Bbz 2004 van de gemeente Leeuwarden.
- Uw leeftijd ligt tussen 27 en de pensioengerechtigde leeftijd.
- U hebt gedurende 12 onafgebroken maanden naar vermogen participatieactiviteiten verricht.
- U ontvangt geen vrijwilligersvergoeding voor uw werkzaamheden

Meer informatie hierover kunt u vinden op www.leeuwarden.nl.

Taaleis bijstandsgerechtigden

Het voldoende beheersen van de Nederlandse taal is belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Het vergroot de kansen om betaald werk te vinden. Daarom is vanaf 1 januari 2016 de Participatiewet uitgebreid met de taaleis. Dit betekent dat alle mensen die in Leeuwarden bijstand aanvragen, Nederlands moeten kunnen spreken, lezen en schrijven op 1F-niveau. Dat is hetzelfde niveau na 8 jaar basisonderwijs in Nederland. Bijstandsgerechtigden die niet aan de taaleis voldoen zullen zich moeten inspannen om de Nederlandse taal wel te leren. In Leeuwarden is er een groot aanbod van taalvoorzieningen, waaronder het FC Extra. Als de bijstandsgerechtigde aangeeft niet bereid te zijn om de Nederlandse taal te leren dan zal er een sanctie worden opgelegd.

Aanvragen van een uitkering

Heeft u een te laag inkomen en te weinig geld om in uw levensonderhoud te kunnen voorzien? Dan komt u waarschijnlijk in aanmerking voor een bijstandsuitkering. Hierdoor kunt u de periode overbruggen tot u weer werk heeft gevonden. De gemeente beoordeelt of u recht hebt op een bijstandsuitkering en beslist wat de hoogte van uw bijstand wordt.

Wie kan een bijstandsuitkering krijgen?

- U woont rechtmatig in Nederland.
- U bent 18 jaar of ouder.
- U heeft niet genoeg inkomen of eigen vermogen om in uw levensonderhoud te voorzien. Als u samenwoont, telt het inkomen en het eigen vermogen van uw partner ook mee.
- U kunt geen beroep meer doen op een andere uitkering.
- U bent niet gedetineerd.
- Uw eigen vermogen komt niet boven een bepaald bedrag uit.
- U doet mee aan activiteiten die de gemeente u aanbiedt om werk te vinden.

Soorten uitkeringen

U kunt verschillende soorten uitkeringen aanvragen:

- Participatiewet.
- Inkomensvoorziening ouderen en arbeidsongeschikte werknemers (IOAW).
- Inkomensvoorziening oudere zelfstandige werknemers (IOAZ).
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004).

Wanneer u ouder bent dan 27 jaar en jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd en u wilt een uitkering Participatiewet aanvragen, dan kunt u deze digitaal aanvragen via www.werk.nl. Hiervoor heeft u DigiD nodig (www.digid.nl). Als digitaal aanvragen niet lukt kunt u contact opnemen met uw wijkteam (www.lwdvoorelkaar.nl/sociale_wijkteams) of bellen met de gemeente via telefoonnummer: 14 058.

Uw aanvraag wordt digitaal ingevuld. Het UWV zal er voor zorgen dat uw aanvraag bij uw gemeente terecht komt. Hierna ontvangt u een uitnodiging voor het intakegesprek van uw aanvraag.

Aanvragen van een uitkering wanneer je jonger bent dan 27 jaar

Om in aanmerking te komen voor een uitkering op grond van de Participatiewet moet je je inschrijven als werkzoekende op www.werk.nl. De aanvraag van een Participatiewet uitkering kun je niet meteen doen. Je hebt eerst een zoekperiode van vier weken, tenzij je eerder een WW uitkering hebt ontvangen.

Ben je verhuisd vanuit een andere gemeente naar Leeuwarden en ontvang jij in deze gemeente ook al een Participatiewet uitkering, dan ook geldt de zoekperiode niet voor jou. Na je inschrijving neemt een consulent van het Jongerenteam contact met je op binnen de zoekperiode. In het gesprek bespreken wij jouw mogelijkheden en wat er van jou wordt verwacht.

Als de zoekperiode om is, kun je de aanvraag voor de uitkering indienen. Wanneer de aanvraag bij ons binnen is, krijg je twee afspraken. Eén afspraak is om jouw Plan van Aanpak te maken. In het Plan van Aanpak staan de afspraken die je maakt met de consulent. In de andere afspraak wordt er gekeken of je recht hebt op een uitkering.

Bijzondere bijstand, kan ik het aanvragen?

Ja, dat kan als u in een situatie terechtkomt waarin u onverwacht hoge kosten heeft voor iets dat u echt nodig heeft, bijvoorbeeld omdat er iets is gebeurd wat u niet kan voorzien. Op www.leeuwarden.nl vindt u informatie over bijzondere bijstand en het aanvraagformulier. U kunt ook 14 058 bellen voor een aanvraagformulier. Op de volgende sites kunt u terecht voor meer informatie over andere landelijke en gemeentelijke regelingen:

- www.geldkompasleeuwarden.nl, antwoorden op vragen over geld, werk, leren, huis en zorg
- www.berekenuwrecht.nl

Minimaregelingen

Hebt u een laag inkomen, bijstandsuitkering, minimumloon of alleen AOW? De gemeente heeft een pakket minimaregelingen die u (tijdelijk) extra ondersteuning bieden. Misschien heeft u recht op een van de volgende minimaregelingen van de gemeente Leeuwarden:

- Individuele inkomenstoeslag (voorheen de Langdurigheidstoeslag).
- Kindpakket voor binnen- en buitenschoolse activiteiten.
- Collectieve zorgverzekering, de AV-Frieso.
- Individuele studietoelage (personen met een arbeidshandicap).

Kijk op: www.leeuwarden.nl/minimaregelingen of bel 14 058.

Andere regelingen (niet alleen voor minima)

- Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en gemeentelijke belastingen noordelijkbelastingkantoor.nl
- Schuldhulpverlening.
- Bijzondere bijstand voor bepaalde onverwachte kosten.

Hoe kom ik aan kinderopvang?

Gaat u een re-integratietraject of inburgeringstraject volgen, of heeft u (deeltijd)werk gevonden en heeft u kleine kinderen? Dan heeft u misschien kinderopvang nodig. U moet de benodigde crèche-, buitenschoolse of gastouderopvangplaats zelf regelen. Hiervoor maakt u afspraken met de kinderopvangorganisatie over het aantal dagen of uren kinderopvang dat u nodig heeft. U sluit hierover een contract af met de kinderopvangorganisatie.

Via de Belastingdienst (www.belastingdienst.nl) kunt u kinderopvangtoeslag aanvragen. Aanvullend komt u misschien in aanmerking voor een gemeentelijke bijdrage voor de kosten van kinderopvang. Vraag ernaar via 14 058.

Verstrekken van informatie

Wanneer u een uitkering bij de gemeente aanvraagt krijgt de gemeente informatie vanuit het digitaal klant-dossier. Hierin staat veel informatie die nodig is om het recht op uitkering vast te stellen. Dit is onder andere informatie vanuit het bevolkingsregister, de belastingdienst, het UWV/WERKbedrijf en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). U zult zelf ook aanvullende informatie moeten leveren. Het is van belang dat u alle gevraagde informatie tijdig bij ons aanlevert, zodat uw aanvraag beoordeeld kan worden.

Als u de informatie niet tijdig aanlevert, dan krijgt u een brief waarin u nogmaals verzocht wordt de gevraagde gegevens te verstrekken. Dit is de zogenaamde aanvultermijn. Als u binnen deze termijn de gevraagde gegevens niet aanlevert, dan kan de aanvraag niet worden afgehandeld en wordt deze buiten behandeling gesteld.

Onderzoek naar het recht op uitkering

Wanneer wij in het bezit zijn van alle noodzakelijke gegevens bekijken wij het recht op uitkering. Soms is er toch nog meer informatie van u nodig. Deze informatie wordt dan bij u opgevraagd. Soms bezoeken wij u thuis. Dit heeft dan te maken met het beoordelen van uw woonsituatie.

Beslissing op uw aanvraag

Nadat de informatie bekeken is, wordt een besluit genomen op uw aanvraag. Dit besluit wordt schriftelijk aan u meegedeeld. Wanneer u het niet eens bent met het besluit, dan kunt u bezwaar maken. Zie voor meer informatie bij het onderwerp bezwaar en beroep / klachten.

De wet dwangsom

De wet "Dwangsom en beroep bij niet beslist" is een wet die uw positie als aanvrager versterkt als er niet tijdig over uw aanvraag of bezwaarschrift wordt beslist. U heeft dan de mogelijkheid om een vergoeding (dwangsom) te vragen. Als de vertraging van de

beslissing aan u ligt, dan hoeft de gemeente geen dwangsom te betalen.

Rechten en plichten bij uitkering

Uw rechten:

- U heeft het recht op een tijdige beslissing op uw aanvraag. Bij een Participatiewet uitkering is dit acht weken vanaf de aanvraagdatum.
- U heeft het recht om te weten waarom een bepaalde beslissing is genomen.
- U krijgt de uitkering aan het eind van iedere maand uitbetaald.
- U mag, als u alle gevraagde gegevens op tijd inlevert, er ook op rekenen dat u op tijd uw uitkering ontvangt.
- U heeft recht op een voorschot na vier weken, vanaf de dag dat u zich via www.werk.nl heeft gemeld voor een uitkering en alle gevraagde gegevens heeft ingeleverd.
- U heeft recht op hulp en bemiddeling bij het vinden van betaald werk of het verbeteren van uw kansen op werk.
- U heeft recht op duidelijke informatie. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk gegeven worden.
- U heeft recht op het eerbiedigen van uw persoonlijke levenssfeer, behalve als de wet daar beperkingen in aangeeft.
- U heeft het recht om een klacht in te dienen.
- U heeft recht op een juiste en tijdige afhandeling van die klacht.
- U heeft het recht om bezwaar in te dienen tegen een genomen beslissing.

Uw plichten:

- U moet zich houden aan afspraken die de gemeente met u heeft gemaakt.
- U moet alle gegevens inleveren die nodig zijn voor het bepalen van het recht op uitkering.
- U gaat op zoek naar werk dat u redelijkerwijs kunt uitvoeren.
- U solliciteert actief.
- U staat ingeschreven als werkzoekende bij het UWV werkbedrijf.
- U neemt algemeen geaccepteerd werk aan dat u wordt aangeboden. Dit is al het werk dat u redelijkerwijs zou kunnen uitvoeren en draagt zorg dat u dit werk behoudt.
- U doet geen dingen die het vinden van werk moeilijker maken.

- U werkt mee aan een onderzoek naar uw mogelijkheden voor deelname aan een scholing of opleiding die wij nodig vinden. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat u mee moet werken aan een workshop cv-maken of een sollicitatietraining.
- U stelt zich beschikbaar voor het verrichten van werk met behoud van uitkering, vrijwilligerswerk, werkstage, e.d.
- U bent tijdig aanwezig op gesprekken waarvoor u wordt uitgenodigd.
- U geeft veranderingen in uw situatie meteen schriftelijk door. Bijvoorbeeld als er iemand bij u komt inwonen of als u werk heeft gevonden. U kunt deze veranderingen doorgeven op het wijzigingsformulier dat u in uw bezit heeft.
- U geeft het tijdig door als u op vakantie gaat. Zie hiervoor meer informatie bij de onderwerpen 'verblijf of vakantie in het buitenland' en 'vakantie in Nederland'.

Bepalen van de uitkering

Hoe wordt de hoogte van een uitkering vastgesteld?

De hoogte van uw uitkering hangt af van uw woonsituatie. Deze bedragen kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl

Kostendelersnorm

Als er meerdere personen in een woning verblijven kunt u te maken krijgen met de kostendelersnorm. Kort gezegd betekent de kostendelersnorm dat als u een woning deelt met meer volwassenen, uw bijstandsuitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 27 jaar of ouder in uw woning, hoe lager uw bijstandsuitkering. De reden hiervoor is dat als er meer personen in één woning wonen, zij de woonkosten kunnen delen. Vandaar de kostendelersnorm.

Voor gehuwden die uitsluitend met echtgenoot - en niet tegelijkertijd met andere meerderjarige personen - in de woning hoofdverblijf hebben, geldt de gehuwdennorm. Op hen is de kostendelersnorm niet van toepassing.

Niet iedereen telt mee als kostendeler

Deze personen tellen niet mee voor de kostendelersnorm:

- jongeren tot 27 jaar,
- studenten die een studie volgen die recht kan geven op studiefinanciering (Wsf 2000),
- leerlingen die de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) volgen,
- meerderjarige leerlingen die onderwijs volgen dat recht geeft op Wet tegemoetkoming onderwijskosten schoolgaande kinderen (Wtos),
- kamerhuurders en kostgangers die op basis van een schriftelijke overeenkomst, waarbij een commerciële prijs is overeengekomen, een kamer huren en/of kost en inwoning hebben.
- Verhuurders en kostgevers die op basis van een schriftelijke overeenkomst, waarbij een commerciële prijs is overeengekomen, een kamer verhuren en/of kost en inwoning bieden.

Hoogte uitkering

In deze tabel ziet u de hoogte van uw bijstandsuitkering afhankelijk van het aantal kostendelende medebewoners.

Huishouden	Bijstandsnorm per persoon. Bedragen gelden per 1 juli 2023	Totale bijstandsnorm als alle personen bijstand ontvangen
1-persoons-huishouden	70% = € 1216,62 inclusief vakantiegeld	70%
2-persoons-huishouden	50% = € 869,01 inclusief vakantiegeld	100%
3-persoons-huishouden	43 1/3 % = € 753,14 inclusief vakantiegeld	130%
4-persoons-huishouden	40% = € 695,21 inclusief vakantiegeld	160%
5-persoons-huishouden	38% = € 660,45 inclusief vakantiegeld	190%

IOAW/IOAZ

Ontvangt u een IOAW (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers) of IOAZ (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) dan verandert de hoogte van uw uitkering niet als u gehuwd bent of samenwoont. Ook niet als u en uw partner met één of meerdere meerderjarigen uw hoofdverblijf in dezelfde woning hebben. U blijft altijd per persoon 50% van de uitkering voor gehuwden of samenwonenden ontvangen. Deze gezinsnorm is per 1 juli 2023 € 1940,78 (bruto).

De hoogte van uw uitkering verandert wel wanneer u een alleenstaande (ouder) bent en met één of meer volwassenen uw hoofdverblijf heeft in dezelfde woning.

De verlaging van de uitkering bij kostendeling

Bij kostendeling ontvangt u 50% van de norm voor gehuwden of samenwonenden.

Als u een uitkering heeft

Hoe hoog is de bijstandsuitkering?

Op 1 januari en 1 juli wijzigt meestal het bedrag van uw uitkering. De nieuwste bedragen leest u rond die data in Huis aan Huis en op www.rijksoverheid.nl

Wanneer krijg ik de uitkering?

Het betaalmoment is op de laatste kalenderdag van de maand. Betaaldagen worden via www.leeuwarden.nl bekendgemaakt. De gemeente betaalt op die dagen uw uitkering naar uw bank. Houd er rekening mee dat uw bank tijd nodig heeft om uw uitkering bij te schrijven op uw rekening. Vraag altijd eerst bij uw bank of uw uitkering al is bijgeschreven op uw rekening. Bel de gemeente pas één dag na de betaaldatum; medewerkers kunnen het niet eerder voor u nakijken.

U ontvangt een uitkeringsspecificatie waarin u leest hoe uw uitkering is samengesteld: de basisuitkering die de gemeente Leeuwarden verstrekt en op hoeveel vakantiegeld u recht heeft. Ook van het vakantiegeld dat u in juni ontvangt, krijgt u een specificatie. Via www.mijnoverheid.nl kunt u met uw DigiD uw uitkeringsspecificatie over een bepaalde maand opvragen.

Krijg ik een jaaropgaaf van mijn uitkering?

Ja, bewaar deze goed, óók die van andere werkgevers. U heeft jaaropgaven nodig voor de aangifte van uw inkomstenbelasting, de aanvraag van huur-, zorg en kinder(opvang)toeslag, studiefinanciering. Via www.mijnoverheid.nl kunt u met uw DigiD uw jaaropgaaf over een bepaald jaar opvragen.

Informatie verstrekken

Als u een uitkering krijgt, dan moet u binnen zeven dagen aan de gemeente Leeuwarden doorgeven wanneer er iets in uw situatie verandert. Bijvoorbeeld als u gaat samenwonen, een kind krijgt of als u inkomsten uit arbeid gaat ontvangen. Ook als u cryptovaluta heeft of een gift ontvangt moet u dit direct doorgeven. Met andere woorden; u geeft alle informatie door die van belang kan zijn op het recht op uitkering. Dit doet u met behulp van het wijzigingsformulier dat in uw bezit is. Zolang u een uitkering ontvangt, moet u dit formulier met toelichting in bezit hebben. Een wijziging

kan van invloed zijn op het recht op een uitkering of de hoogte ervan. Zodra wij een wijzigingsformulier van u ontvangen, kunnen wij uw uitkering aanpassen en u krijgt een nieuw formulier. Is het wijzigingsformulier zoekgeraakt, bel dan meteen 14 058.

Inkomen naast uw uitkering

Er is recht op een uitkering op het moment dat u niet zelf in uw levensonderhoud kunt voorzien. Als u inkomsten heeft, dan kunt u voor een deel zelf in uw levensonderhoud voorzien. U heeft dan (mogelijk) recht op een gedeelte van de uitkering als aanvulling op uw inkomsten uit arbeid.

Inkomsten van u en/of uw partner waarmee rekening wordt gehouden bij de vaststelling van de hoogte van de uitkering zijn:

- Loon.
- Alimentatie voor u zelf en/of een van uw kinderen.
- Uitkeringen zoals de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wia) en de Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening JONGgehandicapten (Wajong).
- Heffingskortingen (met uitzondering van: de jonggehandicaptenkorting voor 27+ers).

Premie deeltijdwerk

Bent u ouder dan 27 jaar? Dan komt u mogelijk in aanmerking voor de premie deeltijdwerk. De premie wordt per half jaar berekend en bedraagt 8% van uw inkomen uit werk.

Voor meer informatie kijk op www.leeuwarden.nl

Vermogen

U krijgt geen uitkering als u teveel vermogen heeft.

Vermogen kan zijn:

- Spaargeld.
- Een eigen huis.
- Andere zaken van waarde zoals een auto, caravan, dure sieraden of een lijfrente.

Hoeveel u aan vermogen mag hebben zonder dat dit gevolgen heeft voor een uitkering, hangt af van de gezinssituatie. Als iemand alleenstaande is dan is dat

lager dan wanneer het gezin uit meerdere personen bestaat. Voor meer informatie bel met 14 058.

Als u geld spaart in de tijd dat u een uitkering krijgt, dan telt dat gespaarde geld niet mee als vermogen. Uw vermogen verandert wel als u bijvoorbeeld een erfenis krijgt of een prijs wint. Wanneer u een IOAW uitkering ontvangt, dan wordt er niet naar uw vermogen gekeken.

Wanneer moet u geld terugbetalen?

Soms moet u geld terugbetalen aan de gemeente. Dit moet u bijvoorbeeld:

- als u een uitkering of een voorschot op een uitkering heeft gekregen, maar daar geen recht op had.
- als u teveel uitkering heeft ontvangen (omdat uw inkomsten niet (volledig) verrekend kunnen worden).
- als u teveel uitkering heeft ontvangen en dit is een foutieve uitbetaling door de gemeente.

Als u een uitkering heeft ontvangen waar u geen recht op had, dan ontvangt u hier altijd bericht van.

Beslag op uw uitkering

Heeft u schulden? En bent u uw betaalafspraken niet nagekomen? Dan kan een deurwaarder beslag leggen op uw uitkering. Dit betekent dat u een lagere uitkering krijgt. De gemeente moet aan dit beslag meewerken.

Bent u het er niet mee eens? Stuur dan een brief aan de deurwaarder om te vragen of er andere afspraken gemaakt kunnen worden.

Verblijf of vakantie in het buitenland

Gaat u naar het buitenland? Dan moet u dit tijdig doorgeven. Dit kunt u doen met behulp van het wijzigingsformulier dat in uw bezit is.

Hoelang u in het buitenland mag verblijven hangt af van uw situatie. De periode dat u in het buitenland mag verblijven is gekoppeld aan één persoon. Dit kan betekenen dat u bijvoorbeeld langer in het buitenland mag verblijven dan uw partner.

4 weken

Dit is de standaardperiode die u maximaal in het buitenland mag verblijven. Wanneer u uw verblijf in het buitenland tijdig doorgeeft, blijft u recht houden op uw uitkering.

13 weken

Als u ouder bent dan de pensioengerechtigde leeftijd, dan mag u 13 weken in het buitenland verblijven.

U mag twee vakanties niet aan elkaar plakken. U mag uw vakantie dus niet aan het eind van het jaar opnemen en het volgend jaar aan het begin van het jaar, zodat de twee vakantieperiodes aansluitend zijn aan elkaar.

Als u te lang op vakantie bent geweest, wordt uw uitkering beëindigd en moet u opnieuw een uitkering aanvragen.

Vakantie in Nederland

U moet tijdig doorgeven wanneer u in Nederland op vakantie gaat, behalve wanneer u bent vrijgesteld van de arbeidsplicht. Wel moet uw woonverblijf zich in de gemeente Leeuwarden bevinden. Wanneer u uw woonverblijf niet meer in de gemeente Leeuwarden heeft, moet u dit doorgeven en stopt uw uitkering.

Wanneer stopt uw uitkering?

Uw uitkering wordt bijvoorbeeld beëindigd als:

- U een baan heeft en inkomsten heeft die meer of gelijk zijn dan de bijstandsnorm.
- U een ander inkomen krijgt waardoor u inkomen heeft gelijk of boven de bijstandsnorm.
- U gaat samenwonen en gezamenlijk een inkomen heeft gelijk of boven de bijstandsnorm.
- U gaat verhuizen naar een andere gemeente.
- U vermogen krijgt door bijvoorbeeld een erfenis of een loterij en uw vermogen hoger is dan het vrij te laten vermogen.
- U langer in het buitenland bent dan de toegestane periode.
- U zich niet aan afspraken houdt.

De gemeente Leeuwarden doet altijd een beëindigingsonderzoek, waarin gekeken wordt wanneer uw uitkering precies beëindigd moet worden. Ook onderzoekt de gemeente Leeuwarden of u nog vakantiegeld tegoed heeft en of u nog schulden heeft bij de gemeente Leeuwarden. Als uw uitkering beëindigd wordt, ontvangt u hier altijd bericht van.

Controle op uw uitkering

Wijzigingsformulier

Bij de start van uw uitkering ontvangt u een wijzigingsformulier. Wanneer er veranderingen in uw situatie zijn, dan moet u ons dit binnen zeven dagen laten weten. Hiervoor kunt u het wijzigingsformulier gebruiken. Als u het formulier heeft gebruikt, krijgt u automatisch een nieuw wijzigingsformulier toegezonden. U mag uw wijzigingen ook telefonisch of per email aan ons doorgeven. Als u een nieuw wijzigingsformulier wilt ontvangen, kunt u deze telefonisch opvragen via: 14 058.

Inkomsten doorgeven

Het is belangrijk dat de gemeente Leeuwarden op tijd weet wat uw inkomsten zijn. Alleen dan kan berekend worden hoeveel bijstand u nog krijgt.

Wanneer geeft u de verandering door?

Geef uw inkomsten binnen 7 dagen door.

Wat zijn de gevolgen als u uw inkomsten niet doorgeeft?

Dan betalen wij misschien niet het juiste bedrag aan u. De teveel betaalde uitkering moet u dan terugbetalen. Ook onderzoeken wij of wij u een boete moeten geven.

Het is uw eigen verantwoordelijkheid om de juiste inkomsten op tijd door te geven, ook al wisselt de gemeente regelmatig informatie uit met de Belastingdienst, Sociale Verzekeringsbank en andere organisaties.

Hoe geeft u uw inkomsten door aan de gemeente Leeuwarden?

Per e-mail:

U stuurt een kopie van de specificatie van uw inkomsten naar gemeente@leeuwarden.nl, o.v.v. uw naam en Burgerservicenummer (BSN) t.a.v. Sociale Zaken. Dat moet iedere keer als u een specificatie krijgt.

Per post:

- U stuurt een kopie van de specificatie van uw inkomsten per post o.v.v. uw naam en Burgerservicenummer (BSN) t.a.v. Sociale Zaken. Dat moet iedere keer als u een specificatie krijgt.

- Voor het versturen van de specificatie maakt u gebruik van een speciale retourenvelop. Als de enveloppen op zijn, kunt u aan uw inkomensspecialist of via de medewerkers van het klantencontactcentrum nieuwe vragen. Het is belangrijk dat u op de envelop uw klantnummer invult! De verwerking van uw inkomstenspecificatie loopt anders vertraging op.

Bij de balie van het Gemeentehuis

U overhandigt een kopie van de specificatie van uw inkomsten aan de balie, Oldehoofsterkerkhof 2, Leeuwarden. Vermeld altijd uw naam en BSN (Burgerservicenummer).

Kijk voor meer info op www.leeuwarden.nl/inkomstenverrekening

Huisbezoek

In sommige gevallen kunnen wij bij u thuis komen. Wanneer doen wij dat? - Als wij uw woonsituatie willen controleren. Bijvoorbeeld als wij gegevens hebben dat u mogelijk niet op het adres woont waar u staat ingeschreven of dat er meer mensen bij u wonen dan door u is opgegeven. - Als we willen kijken of u een uitkering of voorziening nodig heeft. Dit kan bijvoorbeeld als u iets aanvraagt vanuit de bijzondere bijstand, maar ook vanuit de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo). Een huisbezoek kan plaatsvinden op het moment dat u een aanvraag voor een uitkering heeft ingediend, maar ook als u een lopende uitkering ontvangt. Dit huisbezoek kan aangekondigd en onaangekondigd plaatsvinden. De reden wordt altijd aan u toegelicht. Wanneer medewerkers van de gemeente bij u op huisbezoek komen, dan tonen zij u een legitimatiebewijs. Wilt u niet dat wij deze controle uitvoeren, dan kunt u dat aangeven. Het kan dan zijn dat uw aanvraag niet wordt toegekend of dat uw uitkering wordt verlaagd of beëindigd.

Maatregelen en boetes

Wanneer een maatregel?

Als u zich niet houdt aan de algemene en/ of individuele verplichtingen, wordt een maatregel opgelegd waardoor uw bijstandsuitkering tijdelijk wordt verlaagd. Het kan zelfs zo zijn dat de verlaging van uw uitkering 100% bedraagt met als gevolg dat u gedurende een bepaalde periode geen uitkeringsinkomsten heeft. De beslissing om al dan niet tot het opleggen van een maatregel over te gaan is onder meer afhankelijk van wat u heeft gedaan of nagelaten en of u daar een verwijt van kan worden gemaakt. De zwaarte van een eventuele maatregel wordt mede bepaald aan de hand van de mate van verwijtbaarheid en de persoonlijke omstandigheden van het individuele geval. Wanneer het vaker voorkomt dat u de fout in gaat, wordt de maatregel meestal verzwaard. De beslissing krijgt u op schrift toegestuurd. Een maatregel krijgt u als u bijvoorbeeld: - Niet genoeg solliciteert. - Verwijtbaar uw inkomsten kwijtraakt waardoor u een uitkering nodig heeft. - Uw inschrijving bij het UWV/ Werkbedrijf niet tijdig verlengt. - Niet meewerkt aan een re-integratietraject.

Wanneer een boete?

Hiervoor bij Rechten en Plichten bij uitkering staat aangegeven welke wijzigingen u aan de gemeente moet doorgeven. Dat wordt de inlichtingenplicht genoemd. Als u de inlichtingenplicht schendt, dan krijgt u een boete. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende gedragingen:

- Het verzwijgen van vermogen (zoals een auto, caravan, spaargeld op een spaarrekening, pensioenafkoop enz.).
- Het verzwijgen van inkomsten (inclusief inkomsten uit 'zwart' werken).
- Het niet (tijdig) overleggen van bewijsstukken (bijvoorbeeld bankafschriften of loonspecificaties).

De bestuurlijke boete bedraagt maximaal € 150,- als er niet teveel bijstand is verstrekt. Is er wel teveel bijstand verstrekt, dan kan de bestuurlijke boete maximaal evenveel bedragen als het bedrag dat u ten onrechte aan uitkering heeft ontvangen. Bij het bepalen van de hoogte van de bestuurlijke boete wordt onder meer rekening gehouden met de verwijtbaarheid, bijzondere omstandigheden en afloscapaciteit.

Wat is fraude en wat gebeurt er dan?

Wanneer u informatie achterhoudt die belangrijk is voor het recht op uitkering, dan is er sprake van fraude. Ook is er sprake van fraude als u verkeerde informatie aan ons doorgeeft. Voorbeelden hiervan zijn:

- U heeft inkomsten gehad en heeft dit niet / niet tijdig opgegeven.
- U woont samen met een partner en heeft opgegeven dat u alleen woont.
- U bent langer op vakantie gegaan dan u had opgegeven.

Als wij denken dat u fraude pleegt dan kunnen wij onderzoek doen. Wanneer doen wij dit?

- Als er iets niet klopt of lijkt te kloppen aan de informatie die u ons geeft.
- Als een medewerker tijdens een gesprek denkt dat er (mogelijk) iets niet klopt.
- Als we tips krijgen van anderen.
- Als gegevens die met andere instanties vergeleken worden niet lijken te kloppen. Dit kunnen gegevens zijn van de Belastingdienst, de Dienst Uitvoering Onderwijs, het UWV, maar ook andere sociale diensten.

Bij de gemeente werken medewerkers handhaving en sociaal rechercheurs. Zij onderzoeken of u fraude heeft gepleegd. Als de medewerker handhaving of de sociaal rechercheur denkt dat u fraude pleegt of heeft gepleegd, dan gaan ze hierover met u in gesprek. Als u fraude heeft gepleegd en hierdoor teveel uitkering is verstrekt, dan moet u het bedrag terugbetalen.

Bij fraude lager dan € 50.000 legt de gemeente een bestuurlijke boete op van maximaal 100% van het bedrag dat teveel aan uitkering is betaald. Als u al eerder hebt gefraudeerd kan die boete zelfs oplopen tot 150%. Is het bedrag van de fraude hoger dan € 50.000, dan doen wij altijd aangifte bij de officier van justitie. De officier van justitie beslist dan welke straf u krijgt

Bezwaar en beroep / persoonsgegevens / klachten

Wat is het verschil tussen bezwaar en beroep?

Als u het niet eens bent met een beslissing die is genomen, dan kunt u bezwaar maken. Wanneer u het ook niet eens bent met de beslissing die op het bezwaar is genomen, dan kunt u in beroep gaan.

Wanneer kunt u bezwaar maken?

Binnen zes weken na de datum van het besluit. U kunt bezwaar maken als u:

- Bijstand heeft aangevraagd en u krijgt niet (helemaal) wat u heeft gevraagd.
- Het niet eens bent met een maatregel die aan u is opgelegd.
- Het niet eens bent met de boete die aan u is opgelegd.
- Het niet eens bent met een bericht van de gemeente dat u geld terug moet betalen.
- Voorwaarden worden opgelegd in een besluit waar u het niet mee eens bent.

Hoe maakt u bezwaar?

U moet altijd schriftelijk bezwaar maken. Zo'n brief heet een bezwaarschrift. In de brief met het besluit waar u bezwaar tegen wilt maken staat precies wat u dan moet doen om bezwaar te maken.

Wat gebeurt er als u een bezwaarschrift heeft ingediend?

Het college van burgemeester en wethouders laat een onderzoek instellen naar de beslissing waar u bezwaar tegen maakt. Meestal zal de juridische afdeling van de gemeente u uitnodigen voor een gesprek, zodat u het ook mondeling kunt uitleggen. U krijgt altijd schriftelijk bericht van de beslissing die op uw bezwaarschrift is genomen.

Als u het niet eens bent met de beslissing op uw bezwaarschrift, dan kunt u nog in beroep gaan. Dit doet u bij de rechtbank, sector Bestuursrecht. Wanneer u het ook niet eens bent met die beslissing, dan kunt u in beroep gaan bij de Centrale Raad van Beroep te Utrecht.

Wat is een voorlopige voorziening?

Om te voorkomen dat er door een geldig besluit een onomkeerbare situatie ontstaat, kunt u in een spoed-procedure aan de voorzieningenrechter van de recht-bank vragen om een voorlopige voorziening te treffen. Er gelden twee bijzondere eisen voor een verzoek om een voorlopige voorziening. De eerste is dat bij het verzoek moet worden aangetoond dat er een snelle (voorlopige) beslissing van de voorzieningenrechter noodzakelijk is (het vereiste van de spoedeisendheid). Het tweede bijzondere vereiste is dat een verzoek om een voorlopige voorziening alleen kan worden inge-diend als er uiterlijk tegelijkertijd met het indienen van een verzoekschrift ook een bezwaarschriftprocedure is gestart.

Persoonsgegevens

Om u goed van dienst te kunnen zijn, worden uw persoonsgegevens door ons verwerkt. De gegevens zijn nodig om te bepalen welke hulpverlening u nodig heeft en om deze hulpverlening uit te kunnen voeren. Deze gegevens kunnen opgevraagd, vastgelegd, verbeterd en gedeeld worden. Dit gebeurt zo min mogelijk en alleen als het noodzakelijk is. De verwer-king van de gegevens gebeurt uiteraard binnen de kaders van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Zo mogen er niet meer gegevens gedeeld worden dan noodzakelijk, mogen de gegevens niet gebruikt worden iets anders dan het oorspronkelijke doel waarvoor zij zijn verzameld en moeten ze goed worden beveiligd.

Wanneer gemeente Leeuwarden over uw persoons-gegevens beschikt, heeft u altijd recht op:

- Inzage in uw gegevens
- Correctie en of aanvulling of verwijdering van gegevens, als deze onjuist, onvolledig of onnodig zijn.
- Afschermen/anonimiseren van gegevens
- Overdracht gegevens naar een andere instelling, bijvoorbeeld bij een verhuizing

Klacht? Vervelende ervaring met de gemeente?

Heeft u een vervelende ervaring met de gemeente? Wordt uw brief niet beantwoord of is er misschien iets anders waarmee u het niet eens bent? Neem dan contact op met de klachtenbemiddelaar, Martien Wierdsma van de gemeente Leeuwarden.

De klachtenbemiddelaar is er voor alle burgers van de gemeente en is neutraal, kent de juiste personen, afdelingen of instanties van de gemeente uitstekend. Samen met u probeert de klachtenbemiddelaar dan ook om problemen op te lossen voordat ze verergeren. Bel 14 058 voor de klachtenbemiddelaar, stuur een e-mail naar klachtenbemiddelaar@leeuwarden.nl of ga naar www.leeuwarden.nl/klacht.

Wilt u schriftelijk een klacht indienen, zorg dan dat in uw brief in ieder geval de volgende informatie staat: uw naam en adres, de datum van ondertekening en de omschrijving en datum van het voorval waar de klacht over gaat. Zonder deze gegevens kunnen we uw klacht niet goed behandelen. Een brief schrijven kan naar: Gemeente Leeuwarden, Postbus 21000, 8900 JA, Leeuwarden.

Bent u niet tevreden over uw klachtenafhandeling, neem dan contact op met de Nationale Ombudsman, postbus 93122, 2509 AC Den Haag, of neem telefonisch contact op via 0800 33 55 555.

Adviesraad voor het Sociaal Domein

Wat doet de Adviesraad voor het Sociaal Domein

De Adviesraad voor het Sociaal Domein geeft - gevraagd en ongevraagd - advies aan het college van b. en w. en de gemeenteraad over tal van actuele onderwerpen binnen het Sociaal Domein van de gemeente Leeuwarden. De Adviesraad heeft een onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente evenals de afzonderlijke leden.

De adviesraad heeft de volgende taken:

- levert een bijdrage aan het bevorderen van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van alle inwoners van de gemeente, waarbij rekening wordt gehouden met kwetsbare groepen/individuen in de samenleving
- adviseert over het maatschappelijk meedoen van verschillende groepen in de samenleving op basis van eigen potentie en vermogen.
- wil de gezondheid van iedereen bevorderen en sociaal economische gezondheidsverschillen terugdringen
- is onafhankelijk en kan op eigen initiatief allerlei relevante en interessante onderwerpen bespreken en op de lokale agenda zetten

Kijk voor meer informatie op www.asdleeuwarden.nl

Handige informatie

Openingstijden

Het Gemeentehuis is op de volgende tijden bereikbaar:
maandag t/m vrijdag van 08.30 tot 17.00 uur
Donderdag van 8.30 tot 19.30 uur.

Bereikbaar

Telefonisch: 14 058

Digitaal: www.leeuwarden.nl/contact

Waar vind ik meer informatie?

- www.leeuwarden.nl (betaaldagen, minimaregelingen, bijzondere bijstand)
- www.geldkompasleeuwarden.nl (alles over geld, werk, leren, huis en zorg)
- www.bureauzelfstandigenfryslan.nl (om eigen baas te worden)
- www.regelhulp.nl (hulp voor gehandicapten, chronisch zieken en ouderen)
- www.ping.nl (vrijblijvend advies als u moeilijk rondkomt met uw geld)
- www.dressforsuccess.nl/dressforsuccess.leeuwarden (gratis goedgekleed solliciteren)
- www.nibud.nl/scholieren (over zakgeld, bijbaantjes, uitgaven, sparen etc.)
- www.berekenuwrecht.nl
- www.leergeld.nl
- www.asdleeuwarden.nl
- www.overheid.nl
- www.amargi.nl

Berichtenbox

Wilt u onze brieven digitaal ontvangen? Meld u aan bij de berichtenbox via www.mijnoverheid.nl

Uitgave juli 2023.

